

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Tsiviilasjad](#) > [Millise Riigi Kohus On Pädev Kohtuasjaga Tegelema?](#) > Austria

Millise riigi kohus on pädev kohtuasjaga tegelema?

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Kas pöörduda tuleks tavalisse tsiviilkohtusse või erikohtusse (nt töövaidluskohtusse)?

Tsiviilasjades on esimeses astmes põhimõtteliselt pädevad esimese astme kohtud (*Bezirksgerichte*) ja liidumaa kohtud (*Landesgerichte*). Väljaspool Viini lahendavad esimese astme kohtud ja liidumaa kohtud ka kaubandusasju. Peale selle lahendavad liidumaa kohtud töö- ja sotsiaalkindlustusõigusega seotud asju. Ainult Viinis on olemas eraldi esimese astme kaubanduskohus (*Bezirksgericht für Handelssachen*), eraldi kaubanduskohus (*Handelsgericht*) ning eraldi töö- ja sotsiaalkohus (*Arbeits- und Sozialgericht*).

Kohtukorraldust käsitleval teabelehel on kirjeldatud, kuidas on sisuline pädevus jagatud esimese astme kohtute ja liidumaa kohtute ning kaubandus-, töö- ja sotsiaalkindlustusõiguse asju menetlevate kohtute vahel.

2 Kui pädev kohus on tavaline tsiviilkohus (st see on kohus, kes asja menetleb), siis kuidas saan teada, millisesse tsiviilkohtusse pean ma pöörduma?

2.1 Kas madalama ja kõrgema astme tavaline tsiviilkohus on erinevad (nt maakohus kui madalama astme kohus ja ringkonnakohus kui kõrgema astme kohus) ning kui need on erinevad, siis milline neist on pädev minu asja arutama?

Tsiviilasjades määratakse pädev kohus kindlaks peamiselt vaidluse olemuse järgi ning kõigis asjades, mis ei ole esimese astme ja liidumaa kohtutesse suunatud liigi alusel, sõltub pädevus hagi hinnast. Sisuline pädevus (*Eigenzuständigkeit*) on alati ülimuslik hagi hinnal põhineva pädevuse (*Wertzuständigkeit*) suhtes.

Esimese astme kohtutel on sisuline pädevus näiteks enamikus perekonnaõigust või üüriküsimusi käsitlevates vaidlustes, liidumaa kohtutel aga sisuline pädevus näiteks vaidlustes, mida reguleeritakse tuumavastutuse seaduse (*Atomhaftpflichtgesetz*), riigivastutuse seaduse (*Amtshaftungsgesetz*), andmekaitse seaduse (*Datenschutzgesetz*) ning konkurentsi ja autoriõigust käsitlevate õigusaktidega. Hagi hinnal põhinev pädevus on esimese astme kohtutel asjades, mille korral hagi hind ei ületa 15 000 eurot, ning liidumaa kohtutel asjades, mille korral hagi hind on suurem kui 15 000 eurot.

2.2 Territoriaalne pädevus (kas minu asja on pädev arutama A linna kohus või B linna kohus?)

2.2.1 Üldise kohtualluvuse põhireegel

Igaühel on üldise kohtualluvuse (*allgemeiner Gerichtsstand*) järgne kohus, mis määratakse kindlaks tulenevalt tema isiklikust seosest kohturingkonnaga. Reeglina esitatakse hagiavaldused kostja suhtes üldise pädevusega kohtule. Erasisiku üldise kohtualluvuse järgne kohus määratakse tavaliselt kindlaks tema alalise (*Wohnsitz*) või

tavapärase elukoha (*gewöhnlicher Aufenthalt*) alusel ja isikul võib olla rohkem kui üks tavaline kohtualluvus. Juriidilise isiku üldise kohtualluvuse järgne kohus määratakse tavaliselt kindlaks isiku registrijärgse asukoha alusel.

2.2.2 Erandid

2.2.2.1 Millal võib valida, kas pöörduda kostja elukohajärgsesse kohtusse (üldise kohtualluvuse alusel kindlaksmääratud kohus) või mõnda teise kohtusse?

Mõnel juhul võib hagiavalduse esitada kas kostja üldise kohtualluvuse järgsele kohtule või võidakse valida erinev kohus (valikuline kohtualluvus) (*Wahlgerichtsstand*). Ainuüksi tsiviilkohtumenetlustega seoses on kohtualluvust käsitlevate Austria õigusaktidega ette nähtud üle 20 erineva valikulise kohtualluvuse järgset kohut, kus menetletakse erinevaid lepingulisi ja lepinguväliseid suhteid ning erinevaid asjaõigusest tulenevaid nõudeid; samuti on ette nähtud menetluse laadi alusel kindlaks määratud valikulise pädevusega kohtud. Need võivad näiteks hõlmata lepingu täitmise koha või arvel märgitud asukoha järgset kohut, vaidluse eseme asukoha järgset kohut (*forum rei sitae*), kahju tekitamise koha järgset kohut või seda kohut, kellele esitatakse vastuhagi. Sellist laadi kohtualluvust käsitlevad õigusnormid võivad märkimisväärselt erineda muudest võrreldavatest kohtualluvust käsitlevatest õigusnormidest Euroopas või teistes liikmesriikides.

Austria õigusega on järgmiste nõuete korral ette nähtud näiteks järgmine kohtualluvus.

Lepingutest (v.a töölepingutest) tulenevate nõuete korral: hagid, mille eesmärk on kindlaks teha lepingu olemasolu, hagid, millega taotletakse lepingu täitmist või kehtetuks tunnistamist, ning kahjunõudeid käsitlevad hagid lepingu täitmata jätmise või nõuetevastase täitmise eest võib esitada sellele kohtule, kelle tööpiirkonnas pidi kostja poolte kokkuleppe alusel lepingut täitma (lepingu täitmise koha järgne kohus). Seda kokkulepet tuleb dokumentaalselt tõendada.

Elatisnõuete korral: vt teabeleht „[Elatisnõuded – Austria](#)“.

Kahju hüvitamise nõuete korral: hagid, mille raames soovitakse kahju hüvitamist ühe või mitme isiku surma põhjustamise, ühele või mitmele isikule vigastuste tekitamise või ebaseadusliku vabadusevõtmise, samuti materiaalse vara kahjustamise eest, võib samuti esitada sellele kohtule, kelle tööpiirkonnas kahju tekitati (kahjustava sündmuse toimumiskoha järgne kohus). Kuriteost tulenevate tsiviilõiguslikke kahjunõudeid võib lisaks esitada sellele kohtule, kus kriminaalmenetlust toimetatakse (tsiviilhagi kriminaalmenetluses).

Abielulahutust käsitlevate kaebuste või avalduste korral: vt teabeleht „[Lahutus – Austria](#)“.

Hooldusõigusega seotud avalduste korral: vt vanema [hooldusõigust Austrias käsitlev teabeleht](#).

2.2.2.2 Millal peab valima teise kohtu, mitte kostja elukohajärgse kohtu (üldise kohtualluvuse järgi kindlaksmääratud kohus)?

Mõnel juhul on ette nähtud erilist laadi kohtualluvus, mille raames on hagejal kohustus esitada hagiavaldus konkreetsele kohtule, ning mis välistab nii üldise kohtualluvuse kui ka valikulise kohtualluvuse. Juhul kui pooled ei saa sellist erandlikku kohtualluvust (*ausschließlicher Gerichtsstand*) muuta ka kohtualluvuse kokkuleppe sõlmimisega (kui selline muutmine on võimalik, siis peab see olema kokkuleppes sõnaselgelt sätestatud), on tegemist kohustusliku kohtualluvusega (*Zwangsgerichtsstand*). Erandlik kohtualluvus on ette nähtud peamiselt (kuid mitte ainult) abielu- ja perekonnaasjade korral. Sellist kohtualluvust kohaldatakse näiteks abieluvaidluste või registreeritud kooselust tulenevate vaidluste ning pärimisasjade suhtes, kohustuslikku kohtualluvust aga võlakirjadest tulenevate või äriühingute vaheliste vaidluste suhtes. Sellist laadi kohtualluvust käsitlevad õigusnormid võivad märkimisväärselt erineda muudest võrreldavatest kohtualluvust käsitlevatest õigusnormidest Euroopas või teistes liikmesriikides.

2.2.2.3 Kas pooled võivad valida kohtu, mille pädevusse asi tavaliselt ei kuulu?

Juhul kui kohustuslikku kohtualluvust (vt punkt 2.2.2.2) ei ole ette nähtud, võivad pooled sõnaselgelt kokku leppida, et hagid esitatakse ühele või mitmele konkreetset nimetatud esimese astme kohtule, või nad võivad harilikult pädevate konkreetsete kohtute pädevuse välistada. Kokkulepe peab olema sõlmitud konkreetse vaidluse kohta või konkreetsest vaidlusest või õigussuhtest tulenevate vaidluste kohta. Kohtualluvuse kokkulepete sõlmimisele ei ole kehtestatud mingeid kohustuslikke vorminõudeid, kuid kokkulepet peab olema võimalik dokumentaalselt tõendada, kui see menetluse raames vaidlustatakse.

Kohtualluvuse kokkulepe võimaldab pooltel muuta seaduses sätestatud (sisulist või territoriaalset) kohtualluvust, mida vastasel korral kohaldataks. Sellised kokkulepped võib sõlmida enne menetluse alustamist või menetluse alguses. Juhul kui liidumaa kohtul on pädevus hagi hinna alusel, on võimalik sõlmida kokkulepe, millega antakse liidumaa kohtu sisuline pädevus üle esimese astme kohtule, samuti on võimalik anda kokkuleppe alusel üldkohtu pädevus üle kaubandusasju arutavale kohtule.

Territoriaalset pädevust võib muuta, kui see ei ole sõnaselgelt välistatud. Kohustuslikku kohtualluvust kohaldatakse juhul, kui õigusaktides on sätestatud, et kohtualluvust ei saa muuta. Territoriaalset kohtualluvust ei saa muuta või saab muuta üksnes piiratud määral juhul, kui kohtualluvus on kindlaks määratud vastavalt tarbijakaitseseaduse (*Konsumentenschutzgesetz* – KSchG) paragrahvile 14, kohtualluvust käsitlevate eeskirjade (*Jurisdiktionsnorm* – JN) paragrahvidele 83a või 83b, tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Zivilprozessordnung* – ZPO) paragrahvile 532, töö- ja sotsiaalkohtuid käsitleva seaduse (*Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz* – ASGG) paragrahvile 9, täitemenetluse seadustiku (*Exekutionsordnung* – EO) paragrahvile 51 või pankrotiseadustiku (*Insolvenzordnung* – IO) paragrahvile 253.

3 Kuidas saada teada, millisesse kohtusse tuleks pöörduda, kui asi on erikohtu pädevuses?

Tsiviilasjades on ainult Viinis kaubandusasju menetlevad erikohtud, nimelt Viini esimese astme kaubanduskohus (*Bezirksgericht für Handelssachen*) ja Viini kaubanduskohus (*Handelsgericht Wien*), ning spetsiaalne tsiviilkohus selliste asjade menetlemiseks, mis hõlmavad töövaidlusi ja sotsiaalkindlustusküsimusi, nimelt Viini töö- ja sotsiaalkohus (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*). Kõigis muudes ringkondades menetlevad kaubandusasju ning töövaidlusi ja sotsiaalkindlustusküsimusi üldkohtud. Territoriaalne pädevus kaubandusasjade ning töövaidluste ja sotsiaalkindlustusküsimuste korral on seega reguleeritud tsiviilkohtumenetluse üldnormide alusel. Samas on eelkõige töö- ja sotsiaalkindlustusõigusega seotud paljudeks juhtudeks töö- ja sotsiaalkohtuid käsitlevas seaduses (§ 4 jj) ette nähtud valikuline kohtualluvus ja erandlik kohtualluvus.

■ Viimati uuendatud: 02/02/2026

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.